

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет

Кафедра цивільно-правових дисциплін

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

Проблеми захисту цивільних прав

підготовки бакалавра

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «Проблеми захисту цивільних прав»
підготовки бакалавра.

Розробник: Спесівцев Д. С. доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Волинського національного університету імені Лесі Українки, кандидат
юридичних наук, доцент.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(к.ю.н., доц. Фідря Ю.О.)

Силабус освітнього компонента затверджено
на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін

протокол № 02 від 15 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри:

А. В. Духневич

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма навчання	Галузь знань К Безпека та оборона, спеціальність К9 Правоохоронна діяльність, освітньо-професійна програма Правоохоронна діяльність освітній рівень: перший (бакалаврський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 2
ІНДЗ: немає		Семестр 3-й
		Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) 24 год.
		Самостійна робота 98 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	Галузь знань К Безпека та оборона, спеціальність К9 Правоохоронна діяльність, освітньо-професійна програма Правоохоронна діяльність освітній рівень: перший (бакалаврський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 2
ІНДЗ: немає		Семестр 3-й
		Лекції 6 год.
		Практичні (семінарські) 12 год.
		Самостійна робота 114 год.
		Консультації 18 год.
		Форма контролю: залік
Мова викладання		українська

II. Інформація про викладача

III Спесівцев Денис Сергійович

Науковий ступінь кандидат юридичних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри цивільно-правових дисциплін

Контактна інформація Spiesivtsev.Denys@vnu.edu.ua

Дні занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Захист суб'єктивних цивільних прав та законних інтересів учасників цивільних правовідносин виступає важливим компонентом механізму цивільно-правового упорядкування суспільних зв'язків. Запроваджуючи можливі та обов'язкові для дотримання суб'єктами цивільного права моделі їх поведінки, законодавець визначає вектор розвитку відповідних суспільних відносин і встановлює можливі способи задоволення потреб їх учасників у межах приватноправового поля. Водночас, незважаючи на те, що в основу цивільно-правового регулювання суспільних відносин покладаються, зокрема принципи справедливості, добросовісності та розумності, а сам механізм цивільно-правового регулювання перебуває у процесі перманентного розвитку, нерідкими є протиправні прояви зі сторони суб'єктів цивільного права, що проявляються у тому числі у створенні загроз порушення суб'єктивних цивільних прав інших осіб та власне порушення таких прав. У зв'язку з цим юридичний інструментарій захисту суб'єктивних цивільних прав покликаний забезпечити створення умов, зокрема для здійснення учасниками цивільних правовідносин належних їм правових можливостей шляхом усунення загроз їх порушення, припинення таких порушень та/або ліквідації їх наслідків.

Форми порушень суб'єктивних цивільних прав розвиваються паралельно з розвитком цивільних правовідносин, що обумовлює потребу у запровадженні комплексного та ефективного інструментарію протидії. Водночас в сучасних умовах правова система України зіштовхується з цілою низкою проблем які потребують ретельної уваги в практиці правореалізації і правозастосування і навіть вирішення на нормативному рівні. Зокрема, на рівні положень чинного цивільного законодавства України майже не розвинена система способів неюрисдикційного захисту суб'єктивних цивільних прав. Такий стан речей не сприяє їх ефективному застосуванню в умовах практики. При цьому більш ретельне регулювання порядку застосування вказаного інструментарію могло б сприяти розвантаженню вітчизняних судів, тим більше що держава і так стимулює розвиток альтернативних механізмів вирішення юридичних спорів, зокрема медіації.

Важливим фактором, що актуалізує пропонований освітній компонент в умовах сьогодення виступає судова реформа, проведення якої розпочалось у кінці 2016 року. Впроваджені нововведення безпосередньо торкнулись архітектури судової гілки влади, підсудності окремих категорій справ та порядку їх вирішення. Крім того, внаслідок оновлення кадрового складу судів вищих судових інстанцій, а також запровадження Великої Палати Верховного Суду як постійно діючого колегіального органу Верховного Суду створено умови для підвищення ефективності вирішення складних юридичних проблем в рамках окремих категорій справ. Ба більше, за час дії Верховного Суду було сформовано цілу низку важливих правових висновків, що безпосередньо стосуються ефективності способів судового захисту цивільних прав, а також особливостей застосування окремих з них. Аналіз відповідних судових рішень виступає необхідною

умовою для розуміння правової природи захисту цивільних прав і специфіки застосування окремих його способів.

З урахуванням викладеного вище, приймаючи до уваги характер проблем, що розглядаються в рамках пропонованого освітнього компонента, його засвоєння виступає одним з визначальних елементів формування у здобувача освіти необхідних знань та навичок практичної спрямованості, зокрема щодо вирішення конкретних практичних ситуацій, а тому і однією з детермінант його професійної конкурентоспроможності на ринку праці в сучасних умовах.

Освітній компонент покликаний підготувати здобувача освіти до практичної діяльності та підвищити рівень наявних знань та навичок стосовно захисту суб'єктивних цивільних прав у практичних умовах.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента полягає у забезпеченні засвоєння здобувачами освіти знань щодо правової природи захисту суб'єктивних цивільних прав, його мети та способів здійснення, а також щодо окремих важливих проблем здійснення захисту суб'єктивних цивільних прав окремими способами.

Поставлена мета обумовлює такі **основні завдання**:

- охарактеризувати проблемні аспекти поняття охорони та захисту цивільних прав;
- встановити правову природу об'єкта цивільно-правового захисту;
- охарактеризувати властивість ефективності способу захисту цивільних прав;
- окреслити проблеми неюрисдикційного захисту цивільних прав;
- проаналізувати проблеми адміністративного захисту цивільних прав;
- встановити актуальні проблеми нотаріального захисту цивільних прав;
- розглянути способи судового захисту цивільних прав.

3. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills.

За підсумками вивчення ОК «Проблеми захисту цивільних прав» у здобувачів освіти повинен бути сформований відповідний набір компетентностей та досягнуті відповідні результати навчання.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 4.	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК 5.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 6.	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
ЗК 7.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК 8.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 10.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК 12.	Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 1.	Усвідомлення функцій держави у сфері правоохоронної діяльності, способів та механізмів реалізації цих функцій.
СК 3.	Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ.
СК 4.	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.
СК 5.	Здатність визначити придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
СК 18.	Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення кримінальних та адміністративних правопорушень, усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення правопорушення.
СК 19.	Здатність здійснювати взаємодію з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони, у тому числі при усуненні потенційних та реальних загроз державному суверенітету та територіальній цілісності держави.

Вказані спеціальні компетентності формуються із урахуванням предмету вивчення ОК «Проблеми захисту цивільних прав».

Очікуваними результатами вивчення даного освітнього компонента є:

РН 1.	Розуміти історичний, соціальний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності.
РН 3.	Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності.
РН 4.	Формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального рішення в конкретних ситуаціях.
РН 6.	Знати і розуміти принципи доброчесності та норми етичної поведінки, дотримуватися їх у професійній діяльності.
РН 7.	Взаємодіяти із суб'єктами забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку, а також здійснювати комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності.
РН 10.	Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.
РН 11.	Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
РН 16.	Застосовувати превентивні та примусові заходи, спрямовані на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб, публічному (громадському) порядку та безпеці, майну, законним інтересам держави, які виникли (або можуть виникнути) внаслідок учинення кримінальних або адміністративних правопорушень.

Під час вивчення освітнього компонента здобувачі набудуть таких soft skills:

- логічне мислення
- критичне мислення

- вміння спостерігати і виявляти суть
- навички нестандартного мислення
- позитивне мислення
- емоційний інтелект
- чемність і ввічливість

5. Структура освітнього компонента

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Загальні проблеми захисту цивільних прав						
Тема 1. Проблемні аспекти поняття охорони та захисту цивільних прав	26	2	4	18	2	ДС+Т+ПСП+РЗ/К+Т 17
Тема 2. Проблеми об'єкта захисту. Ефективність способу захисту цивільних прав	32	4	6	20	2	ДС+РЗ/К+Т+ПСП 24
Разом за модулем 1	58	6	10	38	4	41
Змістовий модуль 2. Проблеми застосування окремих способів захисту цивільних прав						
Тема 3. Проблеми неюрисдикційного захисту цивільних прав	30	4	4	20	2	ДС+РЗ/К+Т 17
Тема 4. Проблеми адміністративного та нотаріального захисту цивільних прав	30	4	4	20	2	ДС+РЗ/К+Т+ПСП 17
Тема 5. Проблеми способів судового захисту цивільних прав	32	4	6	20	2	ДС+РЗ/К 25
Разом за модулем 2	92	12	14	60	6	59
Всього годин / Балів	150	18	24	98	10	100

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Загальні проблеми захисту цивільних прав						
Тема 1. Проблемні аспекти поняття охорони та захисту цивільних прав	27	2	2	20	3	ДС+Т+РЗ/К+ПСП 16

Тема 2. Проблеми об'єкта захисту. Ефективність способу захисту цивільних прав	33	2	2	25	4	ДС+РЗ/К +ПСП+Т 16
Разом за модулем 1	60	4	4	45	7	32
Змістовий модуль 2. Проблеми застосування окремих способів захисту цивільних прав						
Тема 3. Проблеми неюрисдикційного захисту цивільних прав	25		2	20	3	ДС+РЗ/К +ПСП+Т 16
Тема 4. Проблеми адміністративного та нотаріального захисту цивільних прав	25		2	20	3	ДС+РЗ/К +ПСП+Т 16
Тема 5. Проблеми способів судового захисту цивільних прав	40	2	4	29	5	ДС+РЗ/К +Т 36
Разом за модулем 2	90	2	8	69	11	68
Всього годин / Балів	150	6	12	114	18	100

* **Форми контролю:** ДС – дискусія; РЗ/К – розв'язування задач/кейсів; Т – тестове завдання; ПСП – пошук судової практики

6. Завдання для самостійного опрацювання

Формами самостійної роботи здобувача з ОК «Проблеми захисту цивільних прав» є: опрацювання прослуханого лекційного матеріалу (презентації лекцій, письмові конспекти лекцій); вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до виступу на практичних заняттях; опрацювання опублікованих у фахових та інших виданнях статей з обраної теми; підготовка (написання) письмових робіт – реферату, розв'язування задач (кейсів), що включає підбір необхідних джерел інформації та їх опрацювання; написання й редагування тексту; належне його оформлення.

Завдання для самостійної роботи розробляються на кожен навчальний рік окремо з урахуванням змін до законодавства. Завдання для самостійної роботи входять до плану практичного заняття кожної теми і доступні для здобувачів освіти на платформі Google Classroom.

Завдання до самостійної роботи не оцінюються окремо. Контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем освіти, здійснюється під час проведення практичних занять, а також під час заліку.

Для денної форми

За темою 1. Проблемні аспекти поняття охорони та захисту цивільних прав (18 годин)

Види способів захисту цивільних прав

Підстави та умови цивільно-правового захисту

За темою 2. Проблеми об'єкта захисту. Ефективність способу захисту цивільних прав (20 годин)

Ефективність способу неюрисдикційного захисту цивільних прав

Ефективності способу юрисдикційного захисту цивільних прав

За темою 3. Проблеми неюрисдикційного захисту цивільних прав (20 годин)

Наукові підходи до визначення сутності неюрисдикційного захисту цивільних прав

Проблеми застосування заходів необхідної оборони та крайньої необхідності для захисту цивільних прав

За темою 4. Проблеми адміністративного та нотаріального захисту цивільних прав (20 годин)

Проблеми захисту цивільних прав органами місцевого самоврядування

Охорона та захист цивільних прав нотаріусом

Проведення нотаріусом опису майна фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою або місце перебування якої невідоме

Зберігання документів нотаріусами

За темою 5. Проблеми способів судового захисту цивільних прав (20 годин)

Проблеми застосування судового секвестру

Проблеми відшкодування моральної шкоди

Проблеми захисту цивільних прав Європейським судом з прав людини

Для заочної форми

За темою 1. Проблемні аспекти поняття охорони та захисту цивільних прав (20 годин)

Поняття способів та засобів захисту цивільних прав

Види способів захисту цивільних прав

Підстави та умови цивільно-правового захисту

За темою 2. Проблеми об'єкта захисту. Ефективність способу захисту цивільних прав (25 годин)

Інтерес як об'єкт цивільно-правового захисту

Ефективності способу юрисдикційного захисту цивільних прав

Ефективність способу неюрисдикційного захисту цивільних прав

За темою 3. Проблеми неюрисдикційного захисту цивільних прав (20 годин)

Наукові підходи до визначення сутності неюрисдикційного захисту цивільних прав

Умови застосування неюрисдикційного захисту цивільних прав

Проблеми застосування заходів необхідної оборони для захисту цивільних прав

Проблеми застосування крайньої необхідності для захисту цивільних прав

Проблеми застосування притримання майна боржника для захисту цивільних прав

Проблеми застосування оперативно-господарських санкцій у договірних цивільних правовідносинах

За темою 4. Проблеми адміністративного та нотаріального захисту цивільних прав (20 годин)

- Проблеми захисту цивільних прав Президентом України
- Проблеми захисту цивільних прав органами державної влади
- Проблеми захисту цивільних прав органами місцевого самоврядування
- Охорона та захист цивільних прав нотаріусом
- Вчинення нотаріусом дій щодо охорони спадкового майна
- Проведення нотаріусом опису майна фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою або місце перебування якої невідоме
- Видача нотаріусом дублікатів нотаріальних документів
- Накладення та зняття нотаріусом заборони щодо відчуження майна
- Вчинення нотаріусом виконавчих написів
- Зберігання документів нотаріусами
- Вчинення нотаріусом протесту векселя
- Вчинення нотаріусом морського протесту

За темою 5. Проблеми способів судового захисту цивільних прав (29 годин)

- Проблеми захисту цивільних прав на підставі негаторного позову
- Проблеми захисту цивільних прав на підставі прогібіторного позову
- Проблеми відшкодування майнової шкоди
- Проблеми відшкодування моральної шкоди
- Проблеми захисту цивільних прав на підставі петиторного позову
- Проблеми захисту цивільних прав шляхом визнання незаконними рішення, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень
- Проблеми захисту цивільних прав на підставі фродакторного позову
- Проблеми захисту цивільних прав Європейським судом з прав людини

IV. Політика оцінювання

Відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26 червня 2025 р. протокол № 8 Вченої ради (<https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/inline-files/2025-pro-potochne-i-pidsumk.otsinyuvannya.pdf>) поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи, яка реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на практичних заняттях, дискусія, дебати, тести, тренінг, розв'язування задач/кейсів, індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, робота в малих групах, модульна контрольна робота/ контрольна робота, реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору, пошук судової практики тощо.

Протягом поточної роботи здобувач освіти має набрати не менше 60 балів.
Максимальна кількість балів за поточний контроль – 100 балів.

Політика викладача щодо здобувача освіти:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність здобувача освіти під час занять;
- своєчасне виконання завдань/робіт, щодо яких встановлено дедлайни.

Не допускається:

- ✓ пропуск занять без поважних причин;
- ✓ систематичні запізнення на заняття;
- ✓ користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативних актів та в інших навчальних цілях).

Розподіл балів відповідно до видів завдань у межах тем

Денна (очна) форма навчання			Заочна форма навчання		
№ теми	Вид завдання	Кількість балів	№ теми	Вид завдання	Кількість балів
1	ДС	2	1	ДС	3
	Т	4		Т	3
	ПСП	1		РЗ/К	3
	ПСП	1		РЗ/К	3
	РЗ/К	2		ПСП	2
	РЗ/К	2		ПСП	2
	РЗ/К	1		ДС	3
	ДС	2		РЗ/К	4
	Т	1		РЗ/К	4
	ПСП	1		ДС	2
2	ДС	2	2	ПСП	2
	РЗ/К	3		Т	3
	РЗ/К	3		ДС	3
	ДС	4		РЗ/К	3
	Т	4		РЗ/К	3
	ДС	2		ПСП	2
	ПСП	2		Т	5
	ПСП	2		ДС	3
	ПСП	2		РЗ/К	3
3	ДС	2	3	РЗ/К	3
	РЗ/К	2		РЗ/К	3
	РЗ/К	2		РЗ/К	3
	РЗ/К	2		ПСП	2
	ДС	2		Т	3
	Т	3		ДС	3
	РЗ/К	2		РЗ/К	3
	РЗ/К	2		РЗ/К	3
4	ДС	2	4	ДС	3
	РЗ/К	3		РЗ/К	3
	Т	3		РЗ/К	3

	ДС	2				
	РЗ/К	3				
	РЗ/К	3				
	ПСП	1			ПСП	2
					Т	5
5	ДС	2		5	ДС	4
	РЗ/К	2			РЗ/К	4
	РЗ/К	2			РЗ/К	4
	РЗ/К	2			РЗ/К	4
	ДС	2			ДС	4
	РЗ/К	2			ДС	4
	РЗ/К	2			РЗ/К	4
	РЗ/К	2			РЗ/К	4
	ДС	2			РЗ/К	4
	РЗ/К	2			Т	8
	Т	5				

ДС – дискусія; РЗ/К – розв’язування задач/кейсів; Т – тестове завдання; ПСП – пошук судової практики.

У випадку настання непередбачуваних обставин або виникнення потенційної загрози для здоров'я та життя учасників освітнього процесу у зв'язку з військовими подіями, епідеміями, епізоотіями чи іншими обставинами і запровадження у зв'язку з цим обмежень, пов'язаних з проведенням аудиторних занять, за умови продовження освітнього процесу з використанням засобів синхронного, асинхронного чи синхронно-асинхронного навчання за допомогою електронних сервісів та платформ, перерозподіл балів за темою практичного заняття може бути здійснений без внесення змін до цього силабусу, з урахуванням доцільності відмови від окремих форм контролю, наприклад дискусій.

У випадку, якщо за станом здоров'я, у силу фізіологічних особливостей чи інших обставин здобувач освіти не здатен виконати завдання у формі дискусії чи інші завдання, які передбачають використання вербальних навичок, перерозподіл балів за практичні завдання з відповідних тем для конкретного здобувача вищої освіти може бути здійснений лише у межах завдань, які не передбачають застосування відповідних навичок, якщо інше не встановлено нормативними положеннями законодавства України та актів Університету.

Види завдань і критерії поточного оцінювання

1. Дискусія

Цей вид завдання полягає у пропозиції здобувачам вищої освіти застосувати під час його відкритого аудиторного обговорення існуючі знання та/або результати ознайомлення з теоретичними і нормативно-правовими положеннями стосовно актуального теоретичного або практичного юридичного питання у межах теми заняття.

Завдання спрямовується на стимулювання здобувача вищої освіти до ознайомлення з відповідними теоретичними, а також нормативно-правовими положеннями стосовно відповідного питання, й критичного їх осмислення для формування власної обґрунтованої думки стосовно нього.

У межах аудиторних занять таке завдання передбачає проведення дискусії між здобувачами вищої освіти за чіткого модерування науково-педагогічним працівником і з обов'язковим підведенням підсумку останнім шляхом узагальнення існуючих підходів щодо вирішення відповідного питання у тому числі тих, що не були висвітлені здобувачами під час заняття.

Оцінювання участі у дискусії

0% від оцінки за завдання – здобувач проявляє повне незнання матеріалу або висловлює відмову від виконання завдання;

20% від оцінки за завдання – висловлення здобувачем освіти поодиноких загальновідомих обставин стосовно предмета дискусії, відсутність зауважень або додаткових аргументів до альтернативних позицій, висловлюваних іншими здобувачами;

40% від оцінки за завдання – висловлення здобувачем освіти поодиноких загальновідомих обставин стосовно предмета дискусії, висловлення зауважень або додаткових аргументів до альтернативних позицій, висловлюваних іншими здобувачами, які, однак, ґрунтуються на загальновідомих положеннях проблеми;

60% від оцінки за завдання – висловлення здобувачем освіти власної цілісно сформованої позиції щодо предмету дискусії, яка ґрунтується на осмисленні відповідного питання, критика альтернативних положень, яка однак, не супроводжується наведенням додаткових аргументів на користь власної позиції у силу недостатнього опрацювання літератури питання. Упущення важливих аспектів піднятої проблеми;

80% від оцінки за завдання – висловлення чітких аргументованих положень щодо предмету дискусії, вміння знаходити слабкі сторони аргументів інших учасників дискусії і наводити додаткові аргументи на підтвердження своєї позиції, однак упущення важливих аспектів піднятої проблеми, що відображається на рівні обґрунтування теоретичних положень.

100% від оцінки за завдання – активна участь у дискусії, висловлення чітких аргументованих положень щодо предмету дискусії, вміння знаходити слабкі сторони аргументів інших учасників дискусії і наводити додаткові аргументи на підтвердження своєї позиції, вміння визнавати слабкі сторони своєї позиції і формування у зв'язку з цим системних знань і більш твердих переконань стосовно предмету дискусії.

2. Розв'язування кейсу (задачі)

Цей вид завдання являє собою теоретичну задачу в основу якої покладено змодельований випадок, пов'язаний з набуттям, здійсненням або припиненням суб'єктивних цивільних прав, що може мати місце у практиці правореалізації і правозастосування або ж реальну практичну ситуацію, що мала місце у практиці і яка ставала предметом розгляду, зокрема вищих судових інстанцій та/або міжнародних судів.

В основі багатьох з пропонованих у практикумі кейсів лежать справи, що ставали предметом розгляду вищих судових інстанцій України, у тому числі Великої Палати Верховного Суду та Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду. Також відносно багато задач відображають ситуації, які ставали предметом розгляду господарських судів, зокрема Вищого господарського суду України, а також Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду. Як відомо, у світлі особливостей вітчизняної правової системи господарські суди розглядають у тому числі цивільні за

своєю суттю спори, тобто питання, що виникли у межах правовідносин, на які поширюється дія ЦК України, проте учасниками яких виступають суб'єкти, що здійснюють господарську діяльність. Високий рівень відповідальності цих судів перед бізнесом і суспільством сприяли глибокому осмисленню ними нормативних положень цивільного права при вирішенні відповідних спорів. У зв'язку з чим принизити їх внесок у розвиток практики застосування цивільно-правових положень порівняно з Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ, а також Касаційним цивільним судом у складі Верховного Суду неможливо. Чого варта тільки започаткована і широко здійснювана Вищим господарським судом України практика складання оглядових листів з вирішення судами актуальних проблемних питань у тому числі цивільно-правового характеру, що складались у різних сферах суспільних відносин.

Здобувачу необхідно проаналізувати викладені у кейсі обставини, віднайти необхідне нормативне положення, що підлягає застосуванню до відповідної ситуації, визначити порядок його застосування і юридичні наслідки такого застосування або наслідки здійснення суб'єктивних цивільних прав, визначених відповідним положенням, а також, за можливості, знайти правову позицію вищої судової інстанції щодо відповідного питання.

Оцінювання розв'язування кейсу (задачі)

0% від оцінки за завдання – кейс не вирішено взагалі (здобувач не виконав вид завдання) або ж вирішив його повністю невірно;

30% від оцінки за завдання – здобувачем зроблено спробу вирішити кейс, проте запропоноване розв'язання містить вірну відповідь лише на частину питання;

50–75% від оцінки за завдання – пропонуване розв'язання кейсу у цілому є вірним, проте не містить під собою повного обґрунтування (окремі важливі аспекти питання не отримали висвітлення; не взяті до уваги окремі обставини, пов'язані з кейсом або ж здобувач відчуває складнощі з обґрунтуванням важливих динамічних або структурних аспектів розвитку).

100% від оцінки за завдання – здобувач повністю і комплексно вирішив кейс. Запропоноване вірне вирішення, що ґрунтується на положеннях чинного цивільного законодавства України та (або) судовій практиці вищих судових інстанцій й охоплює усі аспекти умов задачі;

3. Тестове завдання

Завдання передбачає надання здобувачем відповідей на короткі запитання з відповідної теми освітнього компонента. Якщо іншого не вказано у завданні, тест передбачає лише одну вірну відповідь на запитання.

Оцінювання тестового завдання

Якщо іншого не вказано у завданні, оцінці підлягає відповідь на кожне тестове запитання окремо. Сумарний бал за тестове завдання складається із суми балів, одержаних у ході відповіді на кожне тестове запитання окремо.

0% – тестове завдання виконане невірно (надана невірна відповідь)

100% – тестове завдання виконане вірно (надана вірна відповідь).

4. Пошук судової практики

Завдання передбачає проведення здобувачем освіти пошуку у Єдиному державному реєстрі судових рішень документа, який повністю відповідає вимогам завдання, а також проведення аналізу зафіксованої у ній правовій позиції.

Оцінювання результатів пошук судової практики

0% – завдання не виконане або здобувач освіти знайшов рішення, що повністю не відповідає умовам завдання

до 75% – знайдене судове рішення лише частково відповідає вимогам, встановленим завданням або здобувач вищої освіти знайшов рішення, що відповідає вимогам, проте відчуває складнощі з поясненням зафіксованої у ньому правової позиції;

100% – знайдене судове рішення повністю відповідає вимогам, встановленим завданням, а здобувач вищої освіти проявляє необхідні знання для пояснення зафіксованої у ньому правової позиції.

Політика щодо академічної доброчесності

Вивчаючи цей ОК, здобувач освіти погоджується виконувати етичні принципи та визначені законом правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватись політики академічної доброчесності, що передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Основні засади дотримання академічної доброчесності визначено у Положенні про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/02/Polozhennya-pro-plagiat-gruden-24.pdf>, а також у Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>

Політика щодо дедлайнів та перекладання.

Пропущені практичні заняття (незалежно від поважності причини) перекладаються шляхом виконання завдань практичного заняття. За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи здобувача освіти на практичних заняттях.

Пропуски на практичних заняттях та негативні оцінки (0 балів) можуть бути перекладені до початку заліково-екзаменаційної сесії відповідно до графіку чергування викладача, затвердженого на кафедрі (каб. В-319).

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач освіти досяг результатів навчання, передбачених ОП, за якою він навчається.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК (Порядок визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29 серпня 2024 року https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf)

Бали зарахування неформальної та інформальної освіти

Види активності здобувачів освіти	Кількість балів
Участь у всеукраїнських та міжнародних змаганнях Moot Court	до 20
Участь у роботі юридичної клініки “Ad ASTRA” згідно реєстру клініцистів	до 10
Участь у правопросвітніх заходах організованих громадськими організаціями в межах національних та міжнародних грантів	до 5
Проходження курсів, тренінгів, воркшопів та інших видів неформальної освіти в межах тематики освітнього компонента	до 10

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали.

Відповідно до п 4.5. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26 червня 2025 р. (протокол Вченої ради № 8) передбачено, що здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо й *досягли значних результатів*, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК.

Науково-методичною комісією юридичного факультету затверджено систему бонусних балів, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК в обсязі до 35 балів (протокол № 01 від 03 вересня 2025 р.).

Види студентської наукової та практичної активності	Кількість бонусних балів
Публікація наукової статті в періодичному науковому фаховому виданні категорії «Б» (у співавторстві із науковим керівником)	до 7 балів

Виступ з доповіддю на міжнародній, всеукраїнській науково-практичній конференції, засіданні круглого столу, симпозіуму та іншому науковому заході	до 5 балів
Публікація тез доповіді у збірнику матеріалів конференції, круглого столу чи іншого наукового заходу	до 5 балів
Участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді	до 8 балів
Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт	до 10 балів

V. Підсумковий контроль

Згідно Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26 червня 2025 року (<https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025.-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D1%96-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%83%D0%BC%D0%BA.%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>)

підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах. Він проводиться у формі модульного контролю, семестрового заліку та екзамену, атестації.

Підсумковий модульний контроль не планується, не проводиться з тих ОК, де передбачено залік або обов'язкове складання екзамену.

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з певного ОК на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних (семінарських, індивідуальних), лабораторних занять (тощо), самостійної роботи, виконання ІНДЗ, контрольних робіт тощо.

Із тих ОК, де передбачено залік, модульні контрольні роботи не плануються, не проводяться.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Перелік питань до заліку

1. Проблема співвідношення охорони та захисту цивільних прав
2. Правова природа охорони цивільних прав
3. Види охорони цивільних прав
4. Правова природа захисту цивільних прав

5. Мета захисту цивільних прав
6. Поняття способів та засобів захисту цивільних прав
7. Види способів захисту цивільних прав
8. Умови цивільно-правового захисту
9. Співвідношення цивільно-правового захисту та цивільно-правової відповідальності
10. Суб'єктивне цивільне право як об'єкт захисту
11. Інтерес як об'єкт цивільно-правового захисту
12. Свобода вибору способу захисту суб'єктивного права
13. Обмеження свободи вибору способу захисту суб'єктивного права
14. Поняття ефективності способу захисту цивільних прав
15. Ефективність способу неюрисдикційного захисту цивільних прав
16. Ефективності способу юрисдикційного захисту цивільних прав
17. Еволюція поглядів на самозахист цивільних прав
18. Сучасний нормативний підхід до визначення сутності неюрисдикційного захисту цивільних прав
19. Наукові підходи до визначення сутності неюрисдикційного захисту цивільних прав
20. Види способів неюрисдикційного захисту цивільних прав
21. Умови застосування неюрисдикційного захисту цивільних прав
22. Проблеми застосування заходів необхідної оборони для захисту цивільних прав
23. Проблеми вжиття заходів крайньої необхідності для захисту цивільних прав
24. Проблеми застосування притримання майна боржника для захисту цивільних прав
25. Проблеми застосування оперативно санкцій у договірних цивільних правовідносинах
26. Проблеми захисту цивільних прав Президентом України
27. Проблеми захисту цивільних прав органами державної влади
28. Проблеми захисту цивільних прав органами місцевого самоврядування
29. Охорона та захист цивільних прав нотаріусом
30. Вчинення нотаріусом дій щодо охорони спадкового майна
31. Проведення нотаріусом опису майна фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою або місце перебування якої невідоме
32. Видача нотаріусом дублікатів нотаріальних документів
33. Накладення та зняття нотаріусом заборони щодо відчуження майна
34. Вчинення нотаріусом виконавчих написів
35. Зберігання документів нотаріусами
36. Вчинення нотаріусом протесту векселя
37. Вчинення нотаріусом морського протесту
38. Юридична реакція суду на обрання позивачем неефективного способу захисту цивільних прав
39. Співвідношення засобів забезпечення позову та способів захисту цивільних прав
40. Сучасні проблеми віндикації
41. Проблеми захисту цивільних прав на підставі негаторного позову
42. Проблеми захисту цивільних прав на підставі прогібиторного позову
43. Проблеми застосування судового секвестру
44. Проблеми відшкодування майнової шкоди
45. Проблеми відшкодування моральної шкоди
46. Проблеми захисту цивільних прав на підставі петиторного позову
47. Проблеми захисту цивільних прав на підставі кондиційного позову

48. Проблеми захисту цивільних прав шляхом визнання незаконними рішення, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень
49. Проблеми захисту цивільних прав на підставі фраздаторного позову
50. Проблеми захисту цивільних прав Європейським судом з прав людини

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

90-100 – здобувач освіти демонструє вільне володіння теоретичними питаннями, вміє переконливо, з посиланням на законодавство обґрунтовувати проблему, яку висвітлює; безпомилково дає відповіді на поставлені питання з посиланням на норми законодавства; вільно володіє термінологією;

82-89 – здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання відповідає повно, володіє термінологією, знає нормативно-правові акти, вміло їх застосовує при відповіді на питання, однак може допускати деякі неточності чи положення без їх доведеності;

75-81 – здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання може порушувати системність їх викладу, допускати окремі неточності, без їх доказовості, однак знає нормативно-правові акти, застосовує при відповіді на питання, володіє основними категоріями;

67-74 – здобувач освіти володіє більшістю теоретичними питаннями з предмету вивчення, володіє термінологією з трудового права, знає нормативно-правові акти у сфері трудового права; однак не завжди може правильно та аргументовано застосувати норми трудового законодавства при відповіді на питання;

60-66 – здобувач освіти не володіє більшістю теоретичними питаннями, однак знає основні категорії та нормативно-правові акти, але при відповіді на питання не обґрунтовує та не аргументує її;

1-59 – здобувач освіти володіє теоретичними питаннями поверхнево; знає окремі категорії та нормативно-правові акти, але не вміє правильно їх застосовувати під час відповіді на питання.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: станом на 01 верес. 2025 р. *Відом. Верхов. Ради України*. 1996. № 30. ст. 141 (зі змінами).
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відом. Верхов. Ради України*. 2003. №№ 40–44. Ст. 356 (із змінами).

4. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI. *Відом. Верхов. Ради України*. 2008. № 50–51. Ст. 384 (із змінами).
5. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07 грудня 2000 року № 2121-III. *Відом. Верхов. Ради України*. 2001. № 5. Ст. 3 (зі змінами).
6. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV. *Відом. Верхов. Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260 (із змінами).
7. Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності: Закон України від 17.11.2009 р. № 1559-VI. *Відом. Верхов. Ради України*. 2010. № 1. Ст. 2 (із змінами).
8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування земель державної та комунальної власності: Закон України від 06.09.2012 р. № 5245-VI. *Відом. Верхов. Ради України*. 2013. № 36. ст. 472 (зі змінами).
9. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень: Закон України від 05.06.2012 р. № 4901-VI. *Відом. Верхов. Ради України*. 2013. № 17. Ст. 158 (із змінами).
10. Про депозитарну систему України: Закон України від 06.07.2012 р. № 5178-VI. *Відом. Верхов. Ради України*. 2013. № 39. Ст. 517 (зі змінами).
11. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV (в редакції Закону від 26.11.2015 р. № 834-VIII). *Відом. Верхов. Ради України*. 2016. № 1. Ст. 9 (зі змінами).
12. Про відновлення довіри до судової влади України: Закон України від 08.04.2014 р. № 1188-VII. *Відом. Верхов. Ради України*. 2014. № 23. Ст. 870.
13. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12.02.2015 р. № 192-VIII. *Відом. Верхов. Ради України*. 2015. № 18, № 19–20. Ст. 132.

Навчальна та наукова література:

12. Спесівцев Д. С. Цивільне право : практикум. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 228 с.
13. Спесівцев Д. С. Особливості розгляду окремих категорій цивільних справ : робоч. зошит у 2 ч. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. Ч. 1. 224 с.
14. Спесівцев Д. С. Житлове право : навч.-метод. посіб. для практ. занять і самот. роботи здобувачів вищ. юрид. освіти. Луцьк: Вежа Друк, 2023. 72 с.
15. Спесівцев Д. С. Особливості розгляду окремих категорій цивільних справ : навч.-метод. посіб. для практ. занять і самот. роботи здобувачів вищ. юрид. освіти. Луцьк: Вежа Друк, 2023. 64 с.
16. Цивільне право: практикум / Р. Я. Демків, І. М. Євхутич, Т. В. Курило, В. О. Кучер, В. М. Парасюк / за ред. В. О. Кучера. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. Ч. 1. 180 с.
17. Цивільне право: практикум / Р. Я. Демків, І. М. Євхутич, Т. В. Курило, В. О. Кучер, В. М. Парасюк; за ред. В. О. Кучера. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. Ч. 2. 208 с.

Основна

18. Alhajri T. M. Real Property Ownership: a Comparative Analysis of the Legal Provisions under English Common Law and Kuwaiti Civil Code. *Kilaw Journal*. 2022. Vol. 10, Issue 4 (40). P. 37–74.

19. Árvai G. The liquidation of undivided common land ownership in Hungary. *Journal of Agricultural and Environmental Law*. 2023. No. 35. P. 7–17.
20. Bergsten L., Paulsson J. Housing Tenure in the Nordic Countries – A Comparison of Rights and Obligations. *Nordic Journal of Surveying and Real Estate Research*. 2023. Vol. 18, No. 1. P. 22–64.
- 21.
22. Dvořák. T. Některé otázky právní úpravy společných částí nemovitosti v bytovém spoluvlastnictví podle občanského zákoníku v České republice. *Právní obzor*. 2022. No. 105. č. 5, s. 420–436.
23. Goodall Z., Stone W., Cook K. Housing policy and non-commercial shared housing in the private rental sector: a scoping review. *Housing Studies*. 2024. Vol. 39, No. 11. P. 2919–2937.
24. Gurran N., Nasreen Z., Shrestha P. Discounted housing? Understanding shared rental markets under platformization. *Housing Studies*. 2024. Vol. 39, No. 12. P. 3067–3091.
25. Heydarian Dolatabadia M. J., Kuhanestanib R. M. The Rights of Pre-emption in Selling Proportions of Apartment Flats: Examination and Analysis. *Armanshahr Architecture & Urban Development*. 2021. Vol. 14, Issue 34. P. 85–94.
26. Khotynska-Nor O., Legkykh K. Resolving Conflicts of Law During Judicial Proceedings: an Empirical Study of Ukraine. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2024. Vol. 7, No. 4. P. 447–468.
27. Musfira M., Abbas S., Khairani, Khafidah W. The Concept of Joint Property Ownership of Husband and Wife. *The Importance of Digital Media for Sustainable Learning, Research, and Community Service during the COVID-19 Pandemic: the Proceeding Book of the 4th International Conference on Multidisciplinary Research (Kota Banda Aceh, 2021)*. 2021, Kota Banda Aceh. Vol. 04, No. 1. P. 15–19. URL: <https://ojs.serambimekkah.ac.id/ICMR/article/view/3733>
28. Mytsa Y. Spatial Property: World Approaches and the National Law of Ukraine. *Teisė*. 2022. T. 124. P. 156–167. <https://doi.org/10.15388/Teise.2022.124.13>
29. Ronald R., Schijf P., Donovan K. The institutionalization of shared rental housing and commercial co-living. *Housing Studies*. 2024. Vol. 39, No. 9. P. 2300–2324.
30. Spiesivtsev D. S. Who should bear the material responsibility for damage or destruction of immovable property during armed conflict? Lessons from Syria for Europe. *Юрид. наук. електрон. журн.: електрон. наук. фахове вид.* 2021. № 6. С. 85–88. URL: http://lsej.org.ua/6_2021/24.pdf
31. Берназюк Я. Судовий збір (court fees): конституційна гарантія незалежності суду чи перешкода у доступі до правосуддя? *Конституціоналіст*. 2023. URL: <https://constitutionalist.com.ua/sudovyj-zbir-court-fees-konstytutsijna-harantiia-nezalezhnosti-sudu-chy-pereshkoda-u-dostupi-do-pravosuddia-2/>.
32. Брусакова О. В. Динаміка вирішення юридичних конфліктів. *Харківський національний університет внутрішніх справ: 20 років у статусі національного: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 02 берез. 2021 р.)*. Харків: ХНУВС, 2021. С. 54–56.
33. Васильєв В. В. Високий розмір неустойки за порушення умов договору: свобода саморегулювання майнових цивільних відносин чи порушення принципів цивільного права? *Юрид. вісн.* 2022. № 3. С. 74–81.
34. Верховний Суд у цифрах і фактах за 2024 рік. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/rizne/Zvit_VS_2024_.pdf.
35. Жигалкін І. Дисциплінарне провадження в. принципи правосуддя. Узгодження контрольно-наглядових функцій ВРП з принципами незалежності та безсторонності суду (судді). *Закон і Бізнес* (14 травня 2024 року). URL: <https://zib.com.ua/ua/161338.html>.
36. Жигалкін І. На фундаменті розмитості критеріїв. Диференціація «немайнового» і «майнового» спорів у справах про банкрутство (неплатоспроможність). *Закон і Бізнес* (23 березня 2024 року). URL: <https://zib.com.ua/ua/160600.html>.

37. Жигалкін І. Проблеми забезпечення незалежності суду в умовах діяльності Вищої ради правосуддя: вибр. пр. з дод. матеріалами. Харків: Право, 2025. 1024 с.
38. Клещенко Н. О. Роль правової доктрини на формування національного законодавства: реалії сьогодення. *Юрид. наук. електрон. журн.*: електрон. наук. фахове вид. 2022. № 6. С. 31–33. URL: http://lsej.org.ua/6_2022/5.pdf.
39. Кучма Р. А. «Πόλις», «civitas» чи «res publica»? Проблема інтерпретації природи античної Римської Держави у наукових працях. *Вісник КНЛУ. Серія Історія, економіка, філософія*. 2024. Вип. 29. С. 70–80.
40. Олійник А. Ю., Яницька О. Л. Особливості сучасної юридичної науки. *Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості*: матеріали II Всеукр. конференція здобувачів Вищої освіти і молодих учених (Київ, 18 лист. 2021 р.). Київ: КНУТД, 2021. Т.1. С. 292–296.
41. Павлюк Н. М. Доктрина цивільного права як теоретичне підґрунтя модернізації цивільного законодавства України. *Юрид. наук. електрон. журн.*: електрон. наук. фахове вид. 2021. № 6. С. 68–71. URL: http://lsej.org.ua/6_2021/19.pdf.
42. Павлюк Н. М. Функції науки цивільного права України. *Юрид. наук. електрон. журн.*: електрон. наук. фахове вид. 2021. № 10. С. 145–148. URL: http://lsej.org.ua/10_2021/37.pdf.
43. Пільков К. М. Amicus Curiae: процесуальні та етичні виміри сторонньої допомоги Верховному Суду у питаннях права. *Аналітично-порівняльне правознавство*: електрон. наук. фах. вид-ня. 2025. № 03, ч. 1. С. 435–440. URL: <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/06/68.pdf>.
44. Пільков К. М. Висновки Верховного Суду: формула висновку, його обов'язковість та механізм відступу. *Юрид. наук. електрон. журн.*: електрон. наук. фахове вид. 2023. № 8. С. 201–209. URL: http://lsej.org.ua/8_2023/46.pdf
45. Покровська А. О. Самозахист у договірних відносинах: монографія. Харків: ЕКУС, 2024. 232 с.
46. Притченко Р. С. Особливості сучасної методології дослідження судової практики. *Правова держава*. 2021. № 42. С. 40–44.
47. Соколова І. О., Філіппова А. Ю. Особливості судової практики як джерела прав в Україні. *Юрид. наук. електрон. журн.*: електрон. наук. фахове вид. 2022. № 3. С. 49–52. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2022/9.pdf
48. Спесівцев Д. Захист права власності на нерухомість у разі відмови у проведенні його первісної державної реєстрації: концептуальні проблеми у світлі висновків Конституційного Суду України. *Слово Нац. школи суддів України*. 2023. № 3 (44). С. 64–73.
49. Спесівцев Д. Окремі проблеми відновлювальної спрямованості відшкодування шкоди як способу захисту суб'єктивних цивільних прав на нерухоме майно у разі його знищення або пошкодження. *Історико-правовий часопис*. 2024. № 1 (22). С. 65–73.
50. Спесівцев Д. С. Захист речових прав на нерухоме майно зобов'язально-правовими способами (на прикладі конструкції правовідносин найму (оренди)). *Історико-правовий часопис*. 2021. № 1 (16). С. 60–66.
51. Спесівцев Д. С. Інвестування будівництва житлової нерухомості: детермінанти проблем захисту майнових прав інвестора. *Юрид. наук. електрон. журн.*: електрон. наук. фахове вид. 2021. № 5. С. 71–74. URL: http://lsej.org.ua/5_2021/18.pdf
52. Спесівцев Д. С. Правова природа контрзахисту суб'єктивних цивільних прав на нерухоме майно. *Юрид. наук. електрон. журн.*: електрон. наук. фахове вид. 2021. № 7. С. 105–108. URL: http://lsej.org.ua/7_2021/27.pdf
53. Спесівцев Д. С. Проблеми визнання права власності на об'єкт незавершеного будівництва в контексті сучасних законодавчих ініціатив. *Наук. вісн. Міжнар. гуманіт. ун-ту. Сер.: Юриспруденція*. 2021. № 49. С. 94–97.

54. Спесівцев Д. С. Реєстрація речових прав на нерухоме майно як конструкція юридичного факту в майнових правовідносинах. *Право і суспільство*. 2015. № 6-2, ч. 3. С. 65–70.

55. Спесівцев Д. С. Спеціальне майнове право на об'єкт незавершеного будівництва, майбутній об'єкт нерухомості: проблеми правової природи та захисту. *Юрид. наук. електрон. журн.*: електрон. наук. фахове вид. 2021. № 2. С. 99–102. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2021/25.pdf.

56. Спесівцев Д. С. Фонд фінансування будівництва: основні проблеми охорони й захисту прав та інтересів довіритель. *Вісн. НТУУ «КПІ». Серія: Політологія. Соціологія. Право*. 2021. № 1 (49). С. 176–181.

57. Спесівцев Д. С., Демчук А. М. «Охорона» і «захист» суб'єктивних цивільних прав: проблеми співвідношення понять. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2023. Том 34 (73). № 3. С. 25–32.

58. Спесівцев Д. С., Духневич А. В. Способи здійснення контрзахисту суб'єктивних цивільних прав (за матеріалами судової практики у спорах про права на нерухоме майно). *Історико-правовий часопис*. 2022. № 2 (19). С. 33-40. Спесівцев Д. Телеологічний аспект захисту суб'єктивних цивільних прав. *Правове регулювання суспільних відносин: питання теорії та практики*: монографія / А. В. Духневич, І. М. Якушев, Д. С. Спесівцев та ін. Луцьк: Завжди Поруч, 2021. С. 83–106.

59. Улічев О. С. Модель та методи поширення інформаційних впливів у соціальних мережах в умовах інформаційного протистояння: автореф. дис. ... канд. тех. наук. Київ, 2021. 24 с.

60. Ясинок Д. М. Судова правотворчість, як спосіб подолання «виключної правової проблеми» в континентальному та загальному праві. *Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія: ПРАВО*. 2023. Вип. 75, ч. 1. С. 142–148.

Інтернет-ресурси:

- <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home> –
Офіційний сайт Європейського суду з прав людини
<http://rada.gov.ua/> – Офіційний веб-портал Верховної Ради України
<http://court.gov.ua/> – Офіційний веб-портал «Судова влада України»
<https://supreme.court.gov.ua/> – Офіційний веб-портал Верховного Суду
<https://minjust.gov.ua/> – Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України
www.gr.gov.ua/ – Офіційний веб-портал Офісу Генерального прокурора
<http://www.reyestr.court.gov.ua/> – Єдиний державний реєстр судових рішень
<https://unba.org.ua/> - Офіційний веб-портал Національної асоціації адвокатів України
<https://securitypolice.com.ua/> - Офіційний веб-портал поліції охорони
<https://uba.ua/ukr/structure/dep/komitet-z-civlnogo-smejnjnogo-ta-spadkovogo-prava> - Веб-сторінка Комітету з цивільного, сімейного та спадкового права Асоціації правників України
Україна 30. Розвиток правосуддя. *Ukrinform*. URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=TWLImyTNpMw>.